

Graf van Johan Prinzen en Anna Maria Verschure

In Gemert-Bakel zijn oude grafmonumenten te vinden, die de hedendaagse voorbijganger niet veel meer zeggen. Dit vormt de aanleiding om in de archieven op zoek te gaan naar die vroegere levens en tegelijkertijd de graven te beschrijven.

Op het oude kerkhof van de kerk van Sint-Jans Onthoofding in Gemert is het graf te vinden van Johannes Theodorus Prinzen (1858-1925) en Anna Maria Antonia Verschure (1861-1930). Het graf is ruim van opzet en wordt omlijst door zes versierde zuiltjes, met daaraan oogjes waarvoor ooit een ketting zal hebben gelopen. Het graf is getooid met een sobere, zware grafdeksel. In een getrapte opbouw aan het hoofdeinde rust de rechtopstaande gedenksteen, waarin de persoonsgegevens en een aantal symbolen zijn uitgebeeld. Het gaat om rozenbanden en een Grieks kruis dat wordt omcirkeld door een rozenkrans. De cirkelvorm is een verwijzing naar oneindigheid, terwijl de roos zelf onder meer liefde en vergankelijkheid symboliseert. Op de basis van de opbouw staat de bekende afkorting R.I.P., oftewel rust in vrede. Het graf is vervaardigd door de gespecialiseerde steenhouwerij 'Glaudemans Den-Bosch,' getuige de inscriptie aan de rechterkant ongeveer halverwege de opbouw. Deze firma heeft bestaan van 1886 tot 1995. Johannes Theodorus Prinzen (1858-1925), is een kleinzoon van de stichter¹ van het bekende Gemertse textielbedrijf Prinzen en hij draagt dezelfde naam als zijn grootvader. Zijn roepnaam is Johan. Hij heeft niet alleen dezelfde naam als

zijn opa, maar ook als die van een neef, die een paar maanden jonger is.² Johan is de zoon van Willem Prinzen en Francina van Glabbeek³ en de enige van hun kinderen die de volwassen leeftijd bereikt. Hij groeit op in zijn ouderlijk huis aan het Binderseind in Gemert. In 1885 trouwt Johan op 26-jarige leeftijd in Rotterdam met de 24-jarige Anna Maria Antonia Verschure (1861-1930), die afkomstig is uit een welgestelde schippersfamilie. Ze vestigen zich in Gemert, waar hun vijf kinderen worden geboren. De laatste vier kinderen komen ter wereld in het kapitale 'Prinzenhuis' dat zij in 1889 laten bouwen naast Hotel De Kroon aan de Kerkstraat. Hun middelste kind en enige zoon wordt slechts acht maanden oud. Als Johan in 1893 aangifte doet van zijn zoons overlijden, doet hij dat samen met kastelein Adrianus van Berkel van Hotel De Kroon, zijn buurman. De familie Verschure, de schoonouders van Johan, betrekken eind negentiende eeuw het pand dat we nu kennen als het gemeentehuis. In aktes wordt voor het beroep van Johan soms 'fabrikant' vermeld, maar meestal staat er 'zonder beroep'. Hij is rentenier; hij hoeft niet te werken voor de kost. Wel zet Johan het maatschappelijke en charitatieve werk van zijn vader voort. Zo is ook hij President van het Rooms Katholiek

Johan Prinzen afgebeeld op de voorzijde van zijn bidprentje. Bron: Bidprentjescoll. HKK Gemert, objnr. 01495.

Armbestuur (1908-1925) en in 1898 volgt hij zijn vader op als brandweercommandant in Gemert. Daarnaast is hij onder andere gemeenteraadslid (1902-1919), lid en voorzitter van het burgerlijk Armbestuur (1908-1924) en voorzitter van de in 1901 opgerichte Commissie tot Wering van Schoolverzuim. Net als zijn vader wordt hij door de kerk benoemd tot Ridder in de Orde van den Heilige Gregorius.

Zijn vrouw Anna Maria is lid van de derde orde van de heilige Franciscus. Dat zijn evangelischlevende mannen en vrouwen, die geen klooster-gelofte hebben afgelegd. Ze houden regelmatig

Anna Maria Verschure afgebeeld op de voorzijde van haar bidprentje. Bron: Bidprentjescoll. HKK Gemert, objnr. 00769.

samenkomsten om hun onderlinge verbondenheid te onderhouden.

De vier dochters van Johan en Anna Maria groeien in Gemert op in gefortuneerde omstandigheden. Ze trouwen op hun beurt ook weer elk met een man uit een welgestelde familie.

Oudste dochter Francina (Francisca Wilhelmina Maria Antonia) Prinzen (1886-1968) trouwt in 1908 in Gemert met Arthur (Theodor Jozef) Steegh, afkomstig uit een bankiersfamilie te Venlo (Bank van Haffmans & Steegh).

Dochter Adie (Adriana Dominica Maria Josephina) Prinzen (1890-1964) trouwt in 1916 in Gemert

met Henk (Willibrordus Henricus Antonius) van Oppenraaij, van 1913 tot 1948 werkzaam als huisarts in Schijndel. Hun enige kind, dochter Hetty (Henriëtte Maria Johanna) van Oppenraaij wordt wijkverpleegkundige in Haarlem en omstreken en medeauteur van instructieboeken voor medische verzorging. Zij blijft ongehuwd en sterft in 1999 kinderloos. Na haar dood blijkt dat haar hart voor Brabant is blijven kloppen. Ze laat een aanzienlijk vermogen na aan het Noordbrabants Museum, dat mede door haar legaat in 2017 de grootste aankoop in zijn historie kan doen. Het schilderij 'Collse Watermolen' van Vincent van Gogh wordt voor bijna 3 miljoen euro aangekocht.

Dochter Josephine (Henriëtte Arnoldina Maria) Prinzen (1895-1964) huwt in 1917 in Gemert met weduwnaar Herman (Hermanus Johannes Maria) Verstraaten, zoon van Willem Verstraaten, burgemeester van Beuningen en tevens eigenaar van vruchtenconservenfabriek en fruithandel 'De Asdonck'.

Jongste dochter Riet (Maria Johanna Hermina

Graf van Johannes Theodorus Prinzen (1858-1925) en Anna Maria Antonia Verschure (1861-1930). Foto: Cas Jamin.

Josephina) Prinzen (1899-1968) treedt in 1921 in het huwelijk met Henri (Henricus Gerardus Maria) van Swaaij. Hij is de zoon van Ir. Gerardus Jacobus van Swaaij, die op dat moment Statenlid en directeur van de PNEM⁴ is. Henri's prominente vader zal een jaar later volledig overstappen op het ministerschap (Waterstaat). In eerdere jaren heeft hij een carrière als hoogleraar elektrotechniek en architect. Henri zelf is ook elektrotechnisch ingenieur. Hij sterft al op 28-jarige leeftijd in Apeldoorn als gevolg van een ongeval met hoogspanning. Zijn 24-jarige weduwe blijft achter met een zontje van 1,5 jaar en een kindje op komst. Ze zal nooit hertrouwen. In 1925 overlijdt Johan in Gemert op 66-jarige

Het Prinzenhuis in 1967 nog in oorspronkelijke staat. Bron: Beeldbank HKK Gemert (nr. 03344); Fotografie: J. Duppen, Gemert.

leeftijd. Zijn vrouw Anna Maria overlijdt in 1930 op 68-jarige leeftijd in Blerick, de woonplaats van haar dochters Francina en Riet. Ze wordt bijgezet in het graf bij haar overleden man in Gemert. In het Gemerts gemeentearchief bevindt zich een (niet-openbaar) afschrift van een notarieel testament uit 1928 van Anna Maria, met Koninklijke machtiging aan het Armbestuur voor aanvaarding van een legaat uit haar nalatenschap en een begeleidend schrijven. Hieruit mag geconcludeerd worden dat zij het Armbestuur een deel van haar vermogen heeft nagelaten.

In Gemert speelt men met het idee om de voorgevel van het Prinzenhuis aan de Kerkstraat

weer in zijn oude glorie te herstellen. Het huis ligt een eindje van de weg af. Van de voorgevel is de benedenverdieping op een bepaald moment door Rooijackers Mode naar voren uitgebouwd, om de etalage van hun zaak aan de straat te laten aansluiten. Tegenwoordig zit op deze plek Zonnestudio Gemert. Renovatie naar de oorspronkelijke staat zou vanuit cultuurhistorisch oogpunt en voor toerisme een voordeel kunnen zijn. De tijd zal leren of het er inderdaad van komt.

Het schilderij de 'Collse watermolen' is in 1884 geschilderd in olieverf op doek door Vincent van Gogh (1853-1890). De molen is sinds 1972 een Rijksmonument (nr. 14648). Dit schilderij kon door het Noordbrabants Museum worden gekocht dankzij de nalatenschap van een dochter van Adie Prinzen.
Bron reproductie: Publiek domein, Wikimedia.

Noten:

1. Zie Gemerts Heem 2020 nr. 4, p. 30-32 voor een verhaal over grootvader en stichter Johannes Theodorus Prinzen (1784-1864).
2. De neef, Johannes Theodorus Prinzen (1859-1917), is een zoon van Medardus Prinzen en Anna Maria Frederiks.
3. Zie Gemerts Heem 2021 nr. 1, p. 18-20 voor een verhaal over zijn ouders Willem en Francina.
4. Provinciale Noordbrabantsche Electriciteits Maatschappij (PNEM).

Bronnen:

- Stichting Dodenakkers Funerair Erfgoed. Begrippenlijst Funeraire Symboliek (roos, cirkel): www.dodenakkers.nl/naslag/symboliek.
- Grieks kruis en Christusmonogram. (2019, 11 juli). In Historiek. historiek.net/grieks-kruis-en-christusmonogram/89172/.
- N. Claudemans en Zn. (2020, 5 december). In nl.wikipedia.org.
- Gemeentearchief Gemert-Bakel: erfgoed.gemert-bakel.nl.
- Straatnamenrubriek www.heemkundekringgemert.nl: Prinzenstraat.
- In memoriam: Johannes Theodorus Prinzen. In krant 'De Zuid-Willemsvaart' (Helmond) van 3-1-1925, rubriek Provinciaal Nieuws, p. 2. Via delpher.nl.
- Otten, A. (1999). Elke seconde telt: 400 jaar Gemertse Brandweer 1600-2000, Bijlage 2: Lijst van commandanten, P. 154. Gemert: Heemkundekring De Kommanderij Gemert & Personeelsvereniging Brandweer Gemert. ISBN 90-73 621-17-8.
- Online bidprentjesverzameling Heemkundekring Gemert.
- Derde orde. (2018, 20 november) In nl.wikipedia.org.
- Jos.Steegh waas unne belangriëke mins. dagboektitven.blogspot.com/2014/11/jossteegh-waas-unne-belangriëke-mins.html.
- Brabants Historisch Informatiecentrum: www.bhic.nl.
- Van Gogh's watermolen terug in Brabant dankzij Schijndelse Henriëtte. www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/van-gogh-s-watermolen-terug-in-brabant-dankzij-schijndelse-henriette.
- Wilbrordus Henricus Antonius van Oppenraaij (1886 - 1964). In schijndelwiki.nl.
- Ir. G.J. van Swaaij - Parlement.com.
- Gerardus Jacobus van Swaaij. (2021, 26 april) In nl.wikipedia.org.
- Familieberichten overlijden 'Riet' van Swaaij-Prinzen. In 'De Volkskrant' ('s-Hertogenbosch) van 28-12-1968. Via delpher.nl.
- Asdonckse Beuningen: <http://www.verasdonck.nl/Introduction/kleine%20foto%27s/Asdonckse%20Beuningen.pdf>